

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Dumineca și Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditor'a foie, pre afara la z. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre annu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de annu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 38.

ANULU XXIII.

Sabiu in 15|27 Maiu 1875.

trn celealte părți ale Transilvaniei s' pentru provincie din Monarchia pre unu annu 8 fl. și pre o jumetate de annu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri străine pre annu 12 $\frac{1}{2}$ annu 6 fl.

Inseratele se platesc pentru întâia óra cu 7 cr. siriu, pentru a doua óra cu 5 $\frac{1}{2}$, cr. si pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Conferintia românilor.

Sabiu, 12/24 Maiu 1875.

Conferintia convocata de clubulu clusianu séu cojocnianu, s'a tienutu ieri in sal'a dela „Imperatulu romanilor“. Acestei conferintie erá sa premergă un'a Sambeta sér'a constituuta din Sabiani si din cei déjà sotiti din afara si avea de scopu de a pregati materialulu pentru adeverat'a conferintia si a-i usiurá agendele. Inca de Sambata sér'a se vedea binisioru ca cei din afara venisera cu opinionea formulata gat'a pentru *passivitate*.

Dumineca la 9 óre s'a deschisu conferintia prealabile. Al. Alesandru Lazaru, cár presiedintele clubului convocatoriu a condusu adunarea pâna la inceperea adeveratei conferintie. Tempulu pâna la acésta din urma s'a petrecutu cu discussiuni lungi, pedante si seci despre modulu de procedere in conferintia prealabile. Unii voiau constituire formale, altii diceau ca constituirea sa se faca numai spre a castigá tempu, altii despicau firul de peru in diece ca se calca formele parlamentarie. O parte mare a conferintiei s'aru fi invoitu si cu constituirea provisoria numai sa se curme disputele si sa pótă ajunge la discussiunea meritória. D. Axente crediendu ca constituirea se va face pentru ca densulu a marturisit u ca a venu cu passivitatea in busunariu si va fi crediutu ca si altii asiá au venit, dice simplu: „Sa traiésca dlu Baritiu presiedinte!“ Sal'a resuna de o aclamatiune puterica de „sa traiésca“; insc abia se face iérasi tacere si Macelariu atrage atentiu conferintiei ca acést'a acum nu se pótă, pâna dupa constituire, A. Densusianu propune disolvarea conferintiei prealabile si la 12 óre constituirea conferintiei. De tóte formalitatile a fostu vorba in conferintia prealabile, numai intielegere si discussiune asupr'a obiectului meritoriu n'a ajunsu tempu cár sa mai fia. Va se dica, despre ce erá mai mare lipsa sa se vorbescu mai multu, despre aceea nu s'a vorbitu nimic'a.

In fine totu se delatura pedecile formale si asiá erá sa se incépa discussiunea meritória. Dara acum la propunerea lui Pred'a se incinge o discussiune lunga despre solidaritate si ca minoritatea sa se supuna majoritatiei. N. Gaetanu si alti membri voiescu cár sa scie mai intâiu pentru ce sa fia solidari. Cu obiectulu acest'a s'a petrecutu totu tempulu, concânsu nu se putu face, din causa ca conferintia nu era constituuta.

La 12 óre se deschide conferintia, in loculu conductorului de pâna ací pasiesce la presidiulu de etate, P. Dunc'a, dupa ce a renuntat dlu Baritiu, dicendu ca conferintia mai multu aru puté perde, déca aru fi densulu presiedinte; iudata dupa acest'a se aclameza unu burou provisoriu constataroru din Dr. Racuciu, I. Moldovanu, si Ioanu Porutiu.

La propunerea lui Aronu Densusianu se cetescu literile convocatòrie. Indata dupa cetire N. Densusianu combate pasagiulu din literile convocatòrie, unde se dice ca se chiama la conferintia membrui „partideloru politice“, pentru ca densulu nu recunoscse a fi esistatu partide politice intre români. Români, dice densulu, au fostu un'a in tóte tempurile si déca au fostu pareri diverginti, au fostu numai pa-

reri si convingeri de a le individilor singurateci. O programa formulata de partida n'a esistat pâna acum, afara de program'a natuunale dela 1848. (In decursulu vorbirei atingendu si numirile de activisti si passivist si audira din o parte voci: „Activistii nu suntu români!“ Altu membru alu conferintiei dicea, totu in conferintia prealabila, ca activistii suntu, tradatori, renegati si magiaroni.) Deci face propunerea: Adunarea, neesistandu partide politice, se constitue in o intrunire particularia din tóte pârtile Transilvaniei.

Se incinge de nou o discussiune la carea iau parte Trombitasius, I. Romanu Lazaru, Dr. Szilassi, Dr. Ratiu si Baritiu contr'a luare in desbatere a propunerei pâna dupa constituire, ceea ce se si intempla. Deci se cetescu membri inscrisi si dupa cetirea prima se gasescu inscrisi 114. Se intrerumpe conferintia si se mai subscriu, asiá incâtu dupa a dou'a cetire se arata inscrisi 163 membri.

La propunerea lui Vitezu se alege Dr. Ratiu presiedinte, care si primesc presidiulu. Notarii provisori se alegu de definitivi si buroul este in tipulu acest'a definitivu constituutu.

Acum si reinoiesce N. Densusianu propunerea de mai nainte.

Dr. Brandusianu, din consideratiune ca suntu si membrii, cari au mandate dela trimitatorii loru si suntu si de aceia cari n'au, propune ca conferintia sa se numesca de asiá, incâtu se corespunda amendurorū impregiurârilorū acestora. Gaetanu e multiamitu cu numirea din literile convocatòrie, pentru corespunde faptelor intemplate. V. Romanu propune trecerea la ordinea dilei preste incidentulu acest'a. In fine inse totusi se primesc propunerea lui N. Densusianu.

Cu unanimitate s'a primitu la propunerea lui E. Macelariu, ca la protocolu sa se esprime inainte de tóte si cu ocasiunea acést'a omagiu, crediti'a neclatita si alipirea românilor cártrona si dinasti'a habsburgica-lotaringica, respectarea legilor patriei esistente si pacea si infratirea intre tóte natuunalitătilor din patria (sa traiésca).

Presiedintele pune acum la ordinea dilei intrebarea meritória: *Se ia parte români alegatori din Ardél la alegerile viitorie de deputati la diet'a din Budapest'a, séu sa nu ia parte?*

Fiiindu tempulu fórté inaintat face Axente propunerea sa se aléga o discussiune de 13 membri si adeca: Baritiu, Axente, Dr. Ratiu, E. Macelariu, Hani'a, Aug. Munteanu, A. Densusianu, V. Romanu, Manu, I. Moldovanu, Al. Lazaru, Gaetanu si Pop'a (11 passivisti si 2 activisti!). Comissiunea acést'a avé sa resolve in sinulu seu cestiunea de mai susu si la 5 óre d. m. sa vina cu unu elaboratu gat'a.

E. Macelariu nu e multiamitu cu compunerea comissiunei; deci dorindu cár in tren'sa sa fi representate tóte partidele si nuancile propune inmultirea comissiunei cu membrii: Dr. Borci'a, Cristea, Boiu si Pred'a, (trei activisti si unu passivistu).

Oct. Sorescu nu vede in compunerea liste prime respectata nici ecuitatea nici dreptatea. Este sciutu, orice aru dice cine-va, ca partide au esistat, si asiá nu crede ca acést'a aru fi modalitatea de apropiere a amenduoru

pârtiloru, propune dara ca séu sa se inmultiésca numerulu séu sa se scóta din cei propusi cár voru fi de lipsa sa intre altii, pentru cár sa fia partidele si nuancele representate in comisiune. (Borci'a, Cristea si altii esu din sala).

Baritiu inca springesce propunerea lui Macelariu si parerea lui Sorescu.

Din contra combatte Vitezu, Francu si altii si inca cu veementia, schimba lista compuse de Axente.

Pope'a si Boiu renuncia de a fi membri ai comissiunei.

Desbaterea a durat inca multu asupr'a acestei cestiuni. Se pune la votu propunerea lui Macelariu si neputendu-se constata majoritatea numai remané altu medilociu decât votare **nominale**. Dela acést'a s'a abatutu mai tardi conferintia si presidiulu ia refugiu la unu espediente ne mai posenit, si adeca la trecerea celoru *pro* in drépt'a si a celoru *contra* in stang'a.

Pope'a pasiesce in vre-o cárte-va cuvinte energice in contr'a unei procedâri ne mai pomenite in istoria parlamentarismului si asiá a remas pre Josu si acestu modu de votare primindu-se adausulu lui Macelariu.

In loculu lui Pope'a intra in comisiune Trombitasius si in loculu lui Boiu Dr. Racuciu (ambii passivisti).

Presiedintele cetesc o telegrama sosită dela junimea româna din Vien'a, in care se recomanda neparticiparea la diet'a din Budapest'a si a dou'a dela Ioachimu Muresianu din Nasaudu, carea saluta simplu conferintia, daranu se enuncia nici intr'o parte. — Fiindu aproape de 3 óre siedintia se suspende si se amâna pre 6 óre sér'a.

Siedintia conferintiei se redeschide la 7 óre sér'a. I. Moldovanu, cár referinte alu comissiunei, raportéaza conferintiei, ca majoritatea comissiunei si a insusit uumatórea propunere:

1. Prelângă sustinerea programei natuunale dela 1848 a conclusu *absoluta passivitate* fatia cu alegerile deputatilor la diet'a din Budapest'a.

Afara de propunerea acést'a, dice referintele, s'a mai ivit u in comisiune alte doué propuneri, cari inse au remas in minoritate. Una este a Drului Borci'a: 1. Procedere solidara cu români din Ungaria in tóte cestiunile natuunale pre terenu legalu; 2) alegerea de deputati la dieta a celoru mai probati barbati români si 3) obligarea acestora a procede in cestiuni natuunale solidari cu deputatii celoru latte natuunalităti nemagiere, cari se afla in pusetiune egale politica cu noi si in specialu solidari cu deputatii românilor din Ungaria. Alta propunere este a advocatului Pred'a: 1) In principiu passivitate; 2) participare la alegeri, inse asiá cár deputatii alesi sa nu intre in dieta.

Inainte de inceperea desbaterei asupr'a propunerei comissiunei aduce Mezei cestiunea solidaritătiei pre ta-

petu si propune votarea solidaritătiei neconditiunata, pre lângă conclusulu majoritatiei. Axente propune a se espli-cá si votá solidaritatea asiá, ca acei ce nu suntu pentru absoluta passivitate sa nu fia constrins a si lucră pentru ea, ci sa se oblige moralicesce a nu lucră in contr'a ei. Pentru solidaritate neconditiunata vorbesc: Macelariu, Hani'a, Ciatu si dupa ce se incheias-

desbaterea si Dr. Pecurariu, sub cuventu ca vorbesce la ordinea votarei asupr'a propunerilor. Contr'a vorbescu Sorescu, Borci'a, Lazaru, Cristea, Crisanu. Cristea dicea, ca pretensiunea de a lucrá cine-va in contr'a convingerei este in contradicere cu liberalismulu si cu libertatea consciintie si sémana cu principiulu statoritu de iesuiti, care se exprima prin cuvintele: „*il sacrificio del intelecto*“ (sacrificarea mintiei). Dara retragendu-si Axente propunerea, majoritatea se dechiara pentru cea a lui Mezei.

Vine la desbatere propunerea comissiunei. Mai intâiu iá cuventulu

Dr. Borci'a. Elu privesc cestiunea din partea sea principiale, inse la aplicarea ei tiene comptu de impregiurârile *faptic* politice, pentru cár sa aiba efectu resolvirea ei si sa nu remana stérpa. Activitatea este mai salutaria in tóte impregiurârile, cár involva lupta si usuare de drepturi politice, fia in cercu largu, fia in cercu mai restrinsu. Nu lu impedeca nici cestiuni de dreptu a se esprime pentru activitate, cár nici acést'a, nici passivitatea nu sanctiunéza nici unu dreptu. Participarea la alegeri séu dreptulu electoralu este in tóte staturile constitutiunali facultativ, deci ori ne folosim de elu, ori nu ne folosim, nu s'a alteratu prin acest'a nici dreptulu positivu alu statului nici dreptulu naturalu alu unui poporu.

Si in alte staturi dara cu deosebire la noi, representatiunile in parlamentu nu suntu, dupa cum erá odiu-ri la noi in Transilvania, dupa cele trei natiuni recepte, ci representatiunile suntu ale cercurilor, in cari se alegu deputatii. Acestei suntu liberi si cár membri ai legislatiunei potu cere in dieta si schimbarea legilor.

Deci intrarea in dieta este unu mijloc de a-si aduce deputatii convingerile loru la valore in forulu competentu, a combate ce vedu ca este reu si a cere modificarea reului spre bine. Este alta intrebare ca pótă reusi; inse atât'a este positivu, ca pótă reusi cu castigul moralu in opinionea publica si acest'a inca este unu castig mare in politica.

Sau objectatu, ca prin activitate ne amu preface in guvernamentalu si amu face servitii guvernului. Nu este asiá. Activitatea cár si passivitatea dupa impregiurârile pótă face servitii guvernului. Activitatea aru face atunci cárdu deputatii alesi s'aru ingremia in partid'a guvernului. Dara si passivitatea pótă face inca mari servicie guvernului, cár acést'a prin passivitatea nostra castiga mai multi séu mai putieni deputati devotati siesi si acest'a nu va dice, ca natuuna nostra nu este representata in legislatiune, cár cum s'a disu, nu recunoscse sistemulu de o astu-feliu de representatiune. Mai putieni servitii pentru guvern aru fi ince atunci, cárdu deputatii nostri aru ocupá loculu guvernamentalilor si aru aperá interesele poporului nostru.

Objectiunile aduse in contr'a activitatii dara nu stau. Venindu oratorulu asupr'a impregiurârilor actuali politice si cautandu in largul statului vede ca natuunalitătie nemagiere se afia in aceeasi pusetiune, in care ne aflâmu si noi români. Urmează dara ca tóte natuunalitătile siai un'a si aceeasi directiune spre a se aperá si spre a apéra si statulu de pericolulu neegalitatiei, pre care-lu re-

cunoscu si insisi magarii; căci nemultiamirea naționalitătilor nu poate fi salutaria pentru statu.

Acestu punctu de manecare sa ne conduce si déca este sa finu solidari cu acelă, cari suntu amenintati că si noi, se intielege in marginile constituui statului, atunci lupt'a nostra va ave efectu.

Insira aci erorile politice dela conferintăa dela Mercurea incóce, intre cari este si aceea ca români din Transilvani'a n'au tienutu comptu nici de solidaritatea cu români din Ungaria. Mai departe ca nu trebuie sa facem dependenta caus'a nostra dela multimea deputatiloru, dara nici dela netolerantia natunale a ministriloru, cari astadi suntu, mâne nu, căci oricărati de putieri aru fi deputati nostri, sa fia numai barbati consci de missiunea loru, potu face forte multu.

Deci recomenda propunerea sea spre primire.

Trombitasiu dupa o motivare scurta se dechiaru pentru propunerea lui Pred'a.

A. Lazaru aduce momente forte ponderose politice, prin cari arata si impossibilitatea, dara totu odata si superfluita passivitatii. Arata din si cu acelesi motive, langa care adauge si sociali, necessitatea activitatii. Din cuventare se vediu ca oratorulu a facutu studiu asupr'a obiectului si nu vorbia numai din semtimentu, dara si cu ratiune si se alatura langa propunerea lui Dr. Borci'a.

Baritiu incepe cu marturisirea ca atatul argumentele aduse de Dr. Borci'a catusi si cele aduse de A. Lazaru au facutu mare impressiune asupr'a lui, pentru ca suntu argumente forte ponderose; dara pre densulu totu nu l'au convinsu de ajunsu si déca din priuvinția teoretica li-aru putea accepta, nu crede ca se voru putea realiză in pracsia. Asa densulu nu poate spera nimic'a dela solidaritatea cu slovacii pentru ca suntu multi renegati intre densii si ei aru denunciat pre români ca vreau sa faca conjuratiuni cu ei. Nemtii, pentru cultur'a loru mai superioara privescu asupr'a românilor, că asupr'a unor semibarbari. Serbii au o pusetiune mai favorable, dara contingentulu loru e micu la numeru si asiā nefacendu majoritate ce voru puté face putienii deputati ai nostri si ai loru in fati unei majoratii magiare, din care se compune diet'a Ungariei. Face apoi o excursiune la starea cea decadiuta a terei sub administratiunea guvernului ungurescu; spune ca secuii emigréza ciopore intregi in România si mai departe in orientu pana pre la Cairo. Spune apoi, ca magarii insisi nu vreau că noi sa participam la dieta (Asa dura noi sa le facem magarii pre voia, ref) si pentru aceea au creatu legi asiā vitrege electorale. Elu are cea mai buna sperantia in crescerea intelligentiei nostre si ca imperatulu, carele este adi reu informatu despre români, māne poimâne, fiindu mai bine informatu iera se va intorice cu iubirea sea spre noi si asiā partimesce propunerea comisiunei.

Se propune inchirarea desbaterei si se primesce, mai remanendu numai propunetoriloru dreptulu de a vorbi.*)

Dr. Borci'a resfrâng argumentele aduse de Baritiu si-lu combate cu insusi cuvintele lui, că guvernulu si magarii nu potu decat sa se bucture de passivitatea nostra.

Eu nu m'am provocat la conjuratiuni, dice orat, ci la formare de partida naționale in marginile constituui statului si in parlamentu, spre apararea naționale si chiaru a statului, din care sa se delature reulu si nemultiamirile. Apoi déca serbii, slovacii etc. nu potu

fi solidari cu noi, celu putienu români din Ungaria potu fi.

Déca vomu asteptă noi pana sa facem majoritate in tiéra, nu vomu ajunge la nimic'a.

Dr. Tincu facandu propunerea aparatua de Trombitasiu de a sea (Trombitasiu a fostu retras'o) atrage atentiunea conferintei asupr'a pericolului din ne-participarea la alegeri pentru poporul român, care va fi trasu si impinsu de unii altii si dusu la urna pentru interese straine; este dura pentru alegere de deputati, cari apoi sa nu participe la legislatiune.

In fine ref. comisiunei apura propunerea acestei si termina cu o satira ridicula, ca déca magariiloru li place passivitatea sa le faca si români placerea acest'a.

Punendu-se propunerile lui Dr. Borci'a si Dr. Tincu un'a catusi un'a votu nu obtienu decat 10—11 voturi, iera a comisiunei o majoritate mare, care propunere fu intempsata cu aclamatiune din partea majoritatii.

Dupa acest'a s'a alesu o delegatiune, insarcinata cu executarea conclusului. In delegatiune s'a alesu: Baritiu, Dr. Ratiu, Ioanu Hani'a, Dr. Nemesiu, A. Densusianu, Pred'a, I. Moldovanu Augustinu Munteanu, Trombitasiu, Dr. Pecurariu, Dr. Borci'a (in absenti'a lui) si Gabr. Manu. Mai multi nu voiescu sa primesca a fi membri ai delegatiunei.

Siedint'a s'a terminat la 10 ore noaptea.

A doua di la 10 ore s'a verificatu protocolul.

O intrebare remane pentru noi neresolvita. Conferint'a s'a declaratu pre sine de conferintia de individi particulari si a votatu passivitate. Afara de cei 163, cari parte au fostu si parte trebue sa fia passivi, ce voru face alegorii celor 1,100.837 români, cari n'au participat la conferintia?

„Kelet“ este forte intaritatu asupr'a rezultatului conferintiei române din Sabiu. Ne-amu insielatu, dice, in toate sperantiele presupuse despre sobrietatea românilor. Ni se suia săngele la capu, dice „Kelet“ mai departe, cindu cugetam asupr'a cutiezantiei românilor, cari prin unu conclusu că acest'a indreptatutu asupr'a intregitatiei statului, provoca astfelui.

„Magyar Polgár“ inca se mira de rezultatului conferintei si dupa informatiunile ce dice ca le are dela corifeii passivistiloru, caus'a la acestu rezultat aru fi purtarea cea amenintatoria a ministrului Tisza, carea dupa citat'a fóia nu escusa gresiel'a politica a romanilor.

Diet'a Ungariei si-a terminat Luni in 24 Maiu siedintiele si cu aceste s'a incheiatu sessiunea si periodulu dietale de pana acum. Diet'a intréga, magnati si deputati se adunara in cas'a magnatiloru, unde ministrul presedinte Wenzel a ceditu cuventulu de tronu de incheiare.

Cuventulu recapituléza cele ce s'a facutu in decursulu periodului si cele ce era, sa se faca, dara nu s'a facutu. Pre ceste din urma le escusă cu anii cei rei si crisele financiali; se da in fine inse esprisune sperantiei, ca cele ce nu se putura face pana acum se voru face in viitoru si inca intr'unu tempu relativu forte scurtu.

Spre sciintia!

Conferint'a naționale din 23 Maiu in fine, pre cindu eu nu mai eram presentu, aru fi constituitu unu comitetu spre efektuarea conclusului de passivitate, in care, precum audu, si eu asiu fi alesu de membru.

De ore-ce in propunerea pentru passivitate a majoritatii comisiunei esmisse prime de conferintia, de comitetu nu a fostu vorba; de ore-ce eu nu amu luat partea la pertracta-

rea despre comitetu; de ore-ce eu amu representatul propunerea contraria a minoritatii; asiā eu cu multu mai multu, decat alti domni aderinti ai passivitatii, me simtu indemnatum a nu primi acea alegere, si neavandu cui sa insinuediu acest'a, aducu resignarea mea la cunoscintia publica.

Sabiu in 25 Maiu 1875.

Dr. Borci'a.

X Afâmu ca d. N. Calimachi-Catargiu este numit agentu la Parisu in loculu ce era vacantu. Acesta numire este din cele mai fericite, si suntemu siguri ca toti o voru aprecia că noi. Dlu Calimachi-Catargiu a fostu dejă ministrul de esterne, si prin cunoscintie sele de omeni si de lucruri, prin tactul seu, prin lealitatea si patriotismul seu luminat, a datu totu-de-un'a probe de unu adeverat omu de statu.

Numirea sea că agintele alu Romaniei la Parisu nu poate decat sa produca cele mai esclente efecte pentru interesele si bunele relatiuni ale ambelor state. Noi apreciam cu atatul mai multu ajungerea acestei tiente, ca tienemu multu la sprințul si amicitia unei tieri că Francia, si voim cuca sa le consolidam, nu prin vorbe si declamatiuni, ci prin fapte positive si legaturi reale. „Press'a.“

„Corespondentia ungara“, vorbindu despre primirea facuta principelui Nicolau alu Muntenegrului, de către Imperatulu Franciscu Iosifu, cu ocazia voiajului in Dalmatia se exprima astfelui:

„Se scie ca cu ocazia voiajului Imperatului la Cattaro, principale Muntenegrului a fostu primitu de către Franciscu Iosifu cu onorile datorite membrilor familiilor domnitorie. Credem ca trebue sa apesâmu asupr'a acestui faptu, căci esprima cugetarea guvernului austro-ungurescu fatia cu visurile Inaltei Porti, visuri dupa cari acest'a aru revindeca asupr'a Muntenegrului unu dreptu de suzeranitate, pre care nu l'a avutu nici odata. Visit'a principelui Nicolau la Cattaro nu poate decat a intarî si mai multu sentimentele de bunavointia ale Austro Ungariei fatia cu Muntenegrulu. Principele Nicolau e forte bine vediut la curtea Vienei, si atitudinea ce a arestatu in afacerea dela Podgoriti'a i-a meritatu aprobatia marilor puteri. Elu a scutu sa concilieze toate datoriele sele si a esit u cu onore dintr'o situatiune dificile. Elu poate privi dara cu linisce invitatiunea Portiei relativa la regulaerea afacerii dela Kolasinu si la delimitarea frumoselor. La trebuintia sprințul marilor puteri nu-i va lipsi.“

„Găsimu in „le Constitutionnel“ dela 16 Maiu urmatorulu articolu asupr'a Romaniei si in specialu asupr'a triumfului obtinutu de partidul liberalu-conservatoriu cu ocazia ultimelor alegeri. Din apreciatările acestui diuariu francesu se va putea vedea cum se judeca in strainatate acestu triumfu, a căroru importanta se silese a o nimic'i opositiunea rosiilor.“

Pre cindu la Sudulu Turciei regatulu Greciei se familiariseaza asiā de anevoia cu institutiunile parlamentare si strabate in acestu momentu o criza, căreia nu-i lipsesc gravitatea, la nordulu imperiului otomanu România practica cu succesu si in profitulu principieloru conservatorie, regimulu constituiunalu.

Alegile generale cari se terminta au datu o imensa majoritate partidului ordinei. Totulu face a se prevedea ca nou'a camera va merge pre urmele vechiei camere a deputatilor alesii in 1872, care a adus mari servitie, ajutandu, cu intelepciune si inteliginta, actiunea guvernului prin-

ciaru, care ince n'a incetat de a luă initiativa tuturor reformelor luminate. România prin istoria sea, prin originea populatiunilor sele, că si prin faptele politice contemporane, tiene esentialmente de ras'la latina si in particulariu de Francia. Institutiunile sele ne incredintea despre acest'a.

Justitia basata pre codulu francésu, e distribuita cu ecuitate egala pentru toti. Represarea severa a abusurilor si grabnic'a reparatiune a erorilor de jurisprudentia, remasitie ale tempului trecutu, au pus dejă magistratur'a româna, in cea mai mare parte, pre aceea linia cu magistraturele tierilor celor mai inaintate din Europa. Instructiunea publica a avutu partea sea larga printre reformele facute. Două universităti s'au creatu, la Bucuresci si Iasi, licee s'au stabilitu in orasiele de a dou'a māna, pre cindu scolele primarie fundate prin toate comunele rurale, au destepat in modu puternic si au intarit sentimentul naționalu si iubirea de munca.

Organisarea armatei a venit sa completeze acesta educatiune a națiunii. România posedă adi o armata regulata si permanenta, in giurul cărei se grupăză armata teritoriale si militie; toate comandante de oficeri esiti de prin scole speciale si din cadrele armatei regulate. Multamita acestei organisatiuni, România e in stare a-si apera drepturile sele si independintia pre care o datorase marilor puteri crestine, si de a se mantină că statu neutrul, dupa exemplul Belgiei si alu Elveției.

Unu spiritu mare de ordine si de economia s'a adus in toate ramurile administratiunei. Bun'a intrebuintare a băilor publici este tient'a statelor noue: Grecia din nenorocire n'a sciatu s'o evite. România din contra s'a petrunsu mai bine de necessitatea de a restringe cheltuielile sele la strictulu necesariu si de a indeplini angajamentele sele financiare cu acea punctualitate care consolidă creditalu naționalu că si alu individilor. Sistemul căilor de comunicatiune s'a desvoltat in proportiuni mari. România posedă astazi 1500 kilometri de drumuri de feru, unu mare numeru de căi pentru comunicatiunea mare si mica, o rețea telegrafica ce imbratisă intregul teritoriu. Servitul postelor este din cele mai bine organizate, si acum de curendu România a participat la congresul din Bern'a, spre a adera la uniunea generala a postelor.

Acest'a este totalulu reformelor seversite sub domnia principelui Carol I, eu concursulu omilor de ordine cari au departat, cu o obstinatitate laudabile, politică turburatoare, ale căroru proiecte ambitioase amenintau sa creeze Romaniei conflicte redutabile cu vecinii sei. Este dura unu adeverat actu de intelepciune din partea alegatorilor români, ca au incredintat din nou prin voturile loru aprópe unanime, destinele patriei loru unor omeni luminati cari au cărmuit de căti'va ani.

„Tr. Carp.“

Observari de pre galera sinodale.

(Urmare)

Inainte de toate luâmu rolulu de corectoru si rugâmu pre on. cetitorii ca in numerulu trecutu sa scrie la loculu cuvenit in locu de VII unu VIII, pentru ca despre a opta si nu a septima siedintia a fostu vorba; cu eroile de tipariu, cine se poate lupta că sa iese invingatori, mai cu séma in tipografie nôstre.

Indreptându eroarea comisa nu de noi, trecemu la siedint'a a IX dela 28 Aprilie cu carea sperau multi deputati ca se voru termina siedintele anului acestuia.

*) Temerea esprimata de mai multi, ca la lucru neinsemnat desbaterile voru fi lungi, si la cestiunea cea mai momentuoasa voru fi cătu de seurte, s'a implinitu.

Ref.

Dupa cetirea si verificarea a două protocoale

Presidiul anuncia sinodului intarirea alesului ases. cons. Dr. Il. Puscariu, ceea ce se primisce cu placere de sinodu. La locu a fostu interpellatiunea dep. Patiti'a in privintia măsurilor luate in contr'a oprirei unor cărti scolastice de către guvern. La locu dicemu, pentru ca s'a datu consistoriului ocazie a rostii publice, ca cărtile oprite de guvern n'au fostu introduse nici odata in scările noastre; ce atinge cărtile de P. Zach. Boiu, dificultate din cauza unor pasaje, a respunsu consistoriulu, ca s'a datu deslusirile necesarie guvernului, in urm'a căroru cărtile acele nu se vor mai dificulta. Interpelantele se multiamesce.

Surprindere a facutu dep. Dr. Mesiota, carele in o siedintia premergatorie recunoscă, ca profesorii seminariului nu suntu pre ingreunati cu orele de prelegeri ce le au asuprasi, cându astădi, totu densulu revine in forma de propunere asupr'a acestui obiectu si dice, ca déca cum-va s'arară necessitatea, sa se dea voia consistoriului de a creă unu postu de suplentu si sa i se voteze si unu salariu de 800 fl. ceea ce pâna se prinda auditoriulu de veste cum, se si primi. Nu voim sa adaugem bunatatea intențiunei cu propunerea acestă, insevedem o neconsecuientia in procedere.

Ceea-lalta parte a siedintiei antemeridiane o ocupa raportulu comisunei financiale, care este lungu si bogatu de cifre. O impregiurare nu o putem trece aici cu vederea si adeca: sinodul a votat pre lângă recunoscintia sea d-lui casariu c. r. capitanu in pensiune Constantin Strezaru unu adausu de 200 fl. la remuneratiunea de 300. D-lu capitanu, generosu că totu-déun'a, a convertit adausulu acestă spre ajutoriulu tenerilor studenti de pre la universităti, o fapta carea i radică si mai multu splendor ea caracterului seu celui nobilu, in sensulu celu mai strictu alu cuventului. Onore cui se cuvine!

(Va urmă.)

+ Dietă Ungariei.

In siedintele casei reprezentative s'a discutat in tempulu din urma regulamentulu de casa. Dile intregi au absorbitu acestu proiectu sterilu, care aduse in discussiune o monotonie ce numai prin unele interpellatiuni se intrerupse din cându in cându. S'a ventilat — pentru a aminti unu exemplu de sterilitate — nisice intrebări că acestea: Au strainii dreptu sa apară in coridoru, sa se dea interpellatiunile in scrisu său cu graiul, la incepertulu său la capetulu siedintiei?

In siedintă dela 21 Maiu s'a pornit torintele respunsurilor ministeriali la unele interpellatiuni. Ministrul de interne Tisza respunde la interpellatiunea lui Babesiu facuta pentru unele abusuri comise de unii judi cercualii si vice-comitti la conscrierile alegorilor. Ministrul declară cu resolutiunea sea indatinata, ca nu are cunoscinta de abusuri sistematice a oficialilor si de acea trebuie sa respinga o invinuire adusa in termini atât de generali fiindu ca este o insultare si denunciare a intregu statului oficialu. Déca se intembla abusuri particularie, acestea se voru pedepsii. Ministrul intrăba, ca trebuie sa transmită dora comisari regesci in tōte părțile tierei. Acătă, multiamita lui D-die, nu este de lipsa, si la unu atare casu aceste mesuri nu voru fi indreptate numai contr'a oficialilor, ci voru avea urmări rele mai cu séma pentru amicii domnului interpelante. Interpelantele nu este multiemiti cu respunsulu ministrului.

In siedintă dietei dela 22 Maiu interpelăza Mileticiu in cauza ordonantiei de reunione a ministrului de

interne: Pentru ce a restrinsu ministrul Tisza libertatea reuniunilor, pentru ce a regulat densulu acătă afacere importanta in formă unui emisul si n'a substernutu unu proiectu de lege? Emisul respectiv este inadreptat deadreptul contra națiunalitătilor de limbă nemagiara si contradice legei de națiunalităti, cu deosebire in punctul, care opresce reunioane de a purta titlulu de „națiunal“, pre cându conformu dispositiunilor din legea de națiunalităti, reuniuni salutarie, scientifice si comerciale etc. se potu infinita fara de acătă restringere. Pre ce basa legale a inadreptat ministrul emisul seu către municipie? Are de cugetu ministrul sa substerna indata ce se va deschide sessiunea viitoră o lege liberală, dréptă si corespondentă intereselor națiunalitătilor, prin care sa se reguleze dreptul de reunioane si de adunări?

Em. Stanescu interpelăza pre ministrul de justitia, pentru ca s'a valoam su tematu drepturile națiunalitătilor nemagiare respingendu-se rogările compuse in limba nemagiara, de către judecătorie de primă instantia. Oratorulu provoca pre guvern in interesulu națiunalitătilor, sa pună odata capetu acestei procederi ilegali.

Ministrul Tisza respunde la interpellatiunea lui Mileticii relativu la esmisul ce regulăza reunioane, ca densulu a lucratu pre temeiul dreptului de inspectiune ce-i compete, astupandu o lacuna in legislatiunea nostra de ocamdata printrenu, emisul, pentru că sa scie locuitorii tierei ce principie urmaresce guvernul cu privire la reunioane. Nu se vede vre-o urma de ilegalitate, său de tendintia antinationalistica in acelui emisul, fiindu ca se dispune disolvarea unei reunioane numai in două casuri si anume: déca urmaresce tendintie pericolose statului său déca se administră banii reunioanei cu necredinta. Aceasta nu poate fi neplacut nice unei națiunalităti, ci celu multu unor persoane particularie. Interpelantele se pare ca privesce națiunalitatea sea de națiune, deci oratorulu reflecta, ca in statulu ungurescu există numai ună națiune politică si acătă este cea magiara.

Natiune si națiunalitate nu suntu identice si dorintele aceloră, cari sub pretestulu scutului națiunalitătiei atacă ideea statului ungurescu, nu le va satișface oratorulu nici cându. Deosebirea intre națiunalitate si națiune nu este nouă, ea a fostu creata prin legea dela 1868. Distinctiunea pusa de legea acătă, după carea in Ungaria există numai ună națiune politică si mai multe națiunalităti, este după parerea ministrului corecta si de aici nu se va abate spre placerea dlui ablegat. Emisul nu dice ca o reunioane sa nu se numește serbescă, romanescă, dară intre marginile Ungariei numai națiunea magiara care este națiune politică se poate folosi de titlulu „națiunal.“

Mileticiu se röga sa il se concéda a replică in siedintă cea mai de aproape fiindu ca n'a intilesu bine respunsulu. I se concede.

In siedintă de după amédi replică Mileticiu la respunsulu ministrului, ca nu poate consemna cu teoriile lui Tisza relativu la dreptul de statu că guvernul sa astupe lacunele legislatiunei prin emise ministeriali, pentru ca atunci unu guvern aru potă sa restorne intrăga constitutiunea. Oratorulu nici cându n'a atacat unitatea teritoriale a Ungariei in favorul națiunalitătilor. Ministrul de interne amerintă totu-déun'a si cauta unu pretestu pentru a sfaramă pre națiunalităti. Oratorulu nu ia respunsulu ministrului la cunoscintia.

Ministrul Tisza respunde, ca nici serbii nici celelalte națiunalităti n'au sa se temă de amerintările sele, pentru ca densulu doresce, că toti locui-

torii tierei sa se semtia multiemiti, dara va lovi totu-déun'a pre aceia, cari iau națiunalitătilor acătă multiemiti si linisce voindu a o face imposibila in patria comuna.

Repusulu se ia apoi la cunoscintia.

Romania.

Bucuresti, 9 Maiu 1875.

Diu'a de 10 Maiu este o serbatore națiunală, aniversarea suirei pre tronu a Mariei Sele Carolu I, alesulu națiunei din 1866, salvatorul tierei din „gur'a papastiei“ in care se svercolea in acel tempu, cându spiritele erau descuragiate si incremenite, cându nimenea nu mai credea in viitorul, cându chiaru puteri amice din occidentul tratau in secretu despre curmarea vietiei nostra, cându anarchia era in casa si invasiunea straina la usia!

Cu cătu pericolulu de atunci era mai mare, cu atâtua bucuria ce simte astadi fia-care român sincer si iubitorii de tiéra, este mai viu resimtita si repetata astfelui in fia-care anu de pace, progresu si stabilitate si incredere in viitorul. Diu'a de 10 Maiu este acea di memorabile, cându s'a realizatu dorintă cea mai scumpa a tuturor românilor, dorintă a sprijinata solemnă de națiune in divanul ad hoc, dorintă urmarita de diecimi de ani si implinita cu pace si fericire in 1866, cându se puse basele nouului edificiu politici si sociali si se fundă o Dinastie română alăsă din un'a din cele mai ilustre familii domnitorie ale Europei.

Suirea pre tronulu Romaniei a Mariei Sele Carolu I. insemnăda departarea cu totulu si din ce in ce mai multu de acea epoca de trista memoria, cându domniele erau mai multu nisice arendasii provisorie, ce se castigau prin intrigă si prin gratia vizirilor si sultanilor. Suirea pre tronu a Mariei Sele Carolu insemnăda curmarea acelorui intrigă continue pentru domnie si umiliri degradatorie, la care domnii nu de multu se supuneau său si vedeu capulu luat de cătiva turci si dusu la Tiarigradu, fără a se gasi unu singuru soldat român gătă sa apere onorea tierei si sa spele o asemenea rusine si degradare națiunale.

Domnă Mariei Sele Carolu I insemnă radicarea demnității națiunale, reinvierea tractatelor strabune, a independentiei si autonomiei garantate de acele tractate, fondarea unei ilustre dinastii române, stabilitatea si virtutea pre tronu, organizarea intinsă si serișă a unei armate naționale, gătă a-si aperă tiéra; linistea si progresul in intru, câstigarea stimiei si increderei Europei in viitorul Romaniei.

Unde eramu in 1866? „Eramu la gur'a papastiei, eramu déjà cadiuti intreaga si ne-a trasu afara, cu puterea magnetica a sacrificiului pentru o idee mare, Principele regale Carolu de Hohenzollern.“

Dela acea epoca de pericolu tiéra a mersu totu progresându din anu in anu, si mai alesu de cătiva ani incocă s'a potutu vedea si pipa de desvoltarea morala si materiala, radicala creditului, aventulu spiritului de asociatie si fundarea atătoru institutiuni financiare, aventulu comerciului si industriei agricole prin acele artere vitale puse in circulatiune care sunt cele 1500 chil. căi ferate, si 10,000 chilometre siose; canalisari si imbunatatiri efectuate său incepute in porturi; imbunatatirea tuturor serviciilor publice; mersulu regulatului alu financiilor si alu plătilor si intarirea creditului statului. Si pre lângă numerosele progrese materiale, radicala moralului si credintei in viitorul, organizarea bisericiei nationale prin instituirea săntului sinod; intinderea instructiunii publice; intarirea disciplinei si a instructiunii in armata; sustinerea cu demnitate si

arie a drepturilor noastre naționale in fatia puterilor Europei si increderea intr'unu viitoru sigur si stralucit.

De aceea toti români saluta adică totu-déun'a, cu bucurie si incredere diu'a memorabile de 10 Maiu, saluta pre M. S. Domnulu si M. S. Domn'a, modelu de virtute si devotamentu pentru tiéra, cari ne-au adusu stabilitatea pre tronu sivirtutea inpalatul.

Noi salutăm din inima impreuna cu toti români iubitori de tiéra acătă di de serbare naționale care ne-a asigurat pacea, progresul si viitorul celu frumosu alu Romaniei.

, „Pr.“ Incepem revistă de astăzi, dice „Vocea Cov.“ numerulu ultimu, prin a anunță lectorilor nostri ca copurile legiuitoră suntu convocate in sessiunea extraordinaria pentru diu'a de 19 Maiu, prin decretulu domnescu Nr. 808. — Nu ne-amu insielatu cându diseram in nr. precedentu ca representatiunea națională nu va intarzia de a fi chiamata in sessiunea extraordinaria. Încătu privesce cestiuile ce voru ocupă activitatea legiuitoră a acestei sesiuni, noi credem ca pre lângă verificarea titlurilor si respunsulu la mesajul tronului puterea legiuitoră va trata inca si cestiuile tratatelor de comerciu, cum si de a statuă asupr'a resultatului licitațiunii ce va avea locu la 16 pentru concedarea unei linie ferate care va face junctiunea cu căile Austriei pre la Predelu. — Aceste inse sunt conjecturile noastre si nu putemu afirma ca cestiuile mentionate, său numai ele, voru formă objectulu desbatelerilor legiuitoră.

Luni, 5 Maiu, la ora 5 si diumetate după amédi, a inceputu din viația Inaltu Présantă Sea Nifonu Arhiepiscopu si Metropolitu alu Ungro-Valahiei, exarhu al plaiurilor si primatul alu Romaniei.

Inaltu P. S. S. a nascutu in Bucuresti, la anulu 1797. A intrat in sănta monastire Cernica la anulu 1809, unde a statu pâna in anulu 1872. Februarie 1, cându s'a orenduitu economu alu săntei episcopii Remnicu, iera de acolo, inaltindu-se la trăptă de archimandritu, a trecutu in calitate de egumenu alu săntei monastiri Cozia.

In anulu 1841, s'a numit u Vicariu alu săntei metropoli a Ungro-Valahiei si totu in acelasi anu a fostu radicatu la trăptă de Arhieereu cu titlu Sevastis.

In anulu 1848, s'a renduitu cormitoriu alu episcopiei Râmnicu.

In anulu 1849, a fostu orânduitu cormitoriu alu săntei metropoli, iera in anulu 1850, a fostu alesu si intarit u Metropolitu alu Ungro-Valahiei.

(Monitorulu)

In momentarea Inaltu P. S. S. Metropolitului s'a facutu după urmatore programă, ce publică „Monitorulu“:

Miercuri in 7 Maiu la 9 ore dimineață a avut locu ceremonia funebra in biserică săntei metropoli.

Maria Sea domnitorulu va asistă la serviciul funebru in sănta mitropolie.

Au fostu presenti:

Domnii ministri, D-nii vicepresedinti si membri ai senatului aflati in capitala.

Inaltele curti de casatiune si de compturi.

Curtile si tribunalele, si totu autoritatele administrative din capitala.

La ora 9 si diumetate, cortegiul funebru a pornit din curtea săntei metropoli, cu urmatorulu ceremonial:

1. Unu escadronu de gendarmi deschidea marsiulu.
2. Scoale.
3. Clerul după ordinea erarchica.
4. Declaratiunile I. P. S. S. purtate pre perne de Arhieandriti si protosingheli.
5. Corul vocalu alu bisericilor.
6. Corpul Inaltu Présantă Sea asiediatu pre scaunulu archipastoresc care va fi escortat pre o parte si altă de o campanie de geniu.
7. Domnii ministri.
8. Casă civilă si militaria a M. S. domnului in inaltele corpuri alte statului.
9. Corul vocalu alu seminarului si alu

conservatoriului de musica. 10. Trasurile de doliu ale Înalțului Présântie Sele și trașura M. S. domnului. 11. Unu batalion de venatori. 12. Unu regiment de infanterie. 13. Patru baterii de artillerie. 14. Dóue escadrone de rosiori cari inchideau marsiulu.

Dela pôrt'a sănătăi metropolii si pâna la baterier'a Mogosiöci, erau insirate pre ambele părți ale stradelor.

Compania de gendarmi pedestri; Batalionul de pompieri, si doue companii sergenti de orasius.

Dela óra 6 dimineti'a, clopotele dela tōte bisericile din capitala au sunat necontentu pâna la sosirea cortegiului la bariera.

Immormentarea Înalțu Présântie Sele s'a facut la monastirea Cernic'a.

Dela barier'a Mogosiöi, corpulu fuse insotit de d. prefect de Ilfov si escortat de d. colonel Polizu cu escadronul de calarasi alu județiului.

Présântia Sea metropolitulu Nifon, primatulu Romaniei, a incetatu din vietia, in modu grabnicu, la 5 curentu órele 4 d. m. — Astadi (7) se face, dupa cátu ni se spune, immormentarea in metropolia, potrivit ușurilor tierei. — Aflâmu ca Présântia Sea aru fi lăsatu prin testamentulu seu o sumă de preste o sută mii napoleoni, la banc'a de Odes'a, că din procentelete acestui capitalu sa se intretienda in Bucuresci unu seminariu.

Fia-i tierin'a usiéra si memori'a eterna pentru acesta piôsa si nobila fapta!

Vacantia deschisa la demnitatea de primatu va dă locu la nouă alegeri.

Nu preste tardiu dara vomu veđe reunindu-se adunarea, senatulu si sinodulu in unu singuru colegiu, spre a alege pre intâiulu capu alu bisericei. — Rumore circula dejă ca dōue candidaturi paru a avea siansele cele mai acreditate; séu canditur'a Présântie Sele metropolitulu Calinicu din Iassi, séu a Présântie Sele episcopulu Dunarei de Josu Melchisedecu.

„V. C.“

Cernatu in 8 Maiu 1875.

Dle Redactoru! Astadi serbendu-se petrecerea maialului a 4 comune insotite, *Sanpetru, Bodu Hermanu si Presmirus* in dumbrav'a Sanpetrului, numitu Lempesiu, la care amu participatu si eu si despre care m'au surprinsu mirare de conducere cea inteléptă a preotimei respective; cátu de frumosu fu intalnirea acelor'a in loculu numitu; elevi scolari, catihumeni de ambe secsele cu music'a in frunte; ce frumose salutari, dandu mân'a unii cu altii, preotimea, invetiatori si poporul in numeru fôrte mare. Pre la 11 óre audii dandu signalu de a se aduná intr'o grupa tōta adunarea, vedui doi invetiatori adunandu elevi si catihumeni in giurulu standardului, vedui toti din tōte părțile adunandu-se, cugetau ce va fi acesta adunare in giurulu standardului? me apropiau si eu si cu o greutate prin imbulzél'a cea mare abiá petrunsei in centrulu adunarei. Aici parochulu din Sanpetru Nicolau Fratesiu prin unu tonu desvoltat rostí o cuventare, carea celu din marginea adunarei de-si nu putea se vîda pre oratorulu, totusi au intielesu tōte cuvinte acestea. Cuventarea acesta au uimitu pre toti auditorii, multi lacramau de bucuria, ceea ce in adeveru si eu. La finitulu cuventărei intonă music'a marsiulu de triumfu; dupa aceea urmara jocurile cátu de frumose din 4 comune că fratii de unu sange, de asemenea micuti elevi se jocau si se veselau; pre la 1 óra fu re-pausu; iéra multimea poporului se asiedia pre iarbă verde si dejunara; si la tempu urmara toastele cátu se pote de potrivit; parochulu N. Fratesiu pentru Imperatulu, parochulu George Dogariu pentru metropolitulu si parochulu Filipu Creitiariu pentru infra-

tirea comunelor; nu dicu mai multe fâra decâtua deie Ddieu in tōte comunele archidiecesei astu-feliu de conductori ai poporului nostru român, si atunci vomu corespunde intielesului cuventărei la acesta petrecere festiva aduse, si in fine plinu de bucuria cu anim'a saltanda m'amu reintorsu la ale mele.

Vasilie Oancea, invetiatoru.

Varietati.

* * * *Maialulu* de luni alu tinerimei gimnasiului de statu reg. ung. a fostu si norocosu in privintia tempului si cercetatu de o multime de escurgatori. Petrecerea a durat, luându intr'u si sosirea in cetate, pâna la 10 óre. Interesantu a fostu ca s'a jocatu si „Roman'a“ cu tōte ca jucatoare pre putine au fostu romane.

* * * (*Maialulu dela 3/15 Maiu in Poiana*). Pentru prim'a data s'a servatu memorabil'a di in comun'a Poian'a. Elevii celor 3 clase adunandu-se la scôla din dealu au purcesu in frunte cu standardulu scolaru si intre cantecce naționali câtra dumbrav'a numita Staule. Serbarea a cursu in tonu animatu, s'a tienutu mai multe cuventări festive potrivite de câtra preoti si invetiatori, si declamatiuni de câtra tinerii elevi. — Apoi a urmatu dantiulu si câtra séra intre cuventări de multiemita adresa de corpulu invetatorescu câtra publiculu ce a participat la acest'a serbare si intre cantări animate s'a departatua si care pre la ale sele, intiparindu in anim'a sea suvenirea unei dile placute.

* * * Invitatare de prenumeratiune la „Cuventări bisericesci si funebrale. — Credint'a este din audiu, iéra audiulu prin cuventulu lui Dumnedieu . . . si cum voru audi fâra de predicatoriu.“ Rom. X. v. 17; — 14. Precum pastoriul din câmpu pastoresce si hrancesc turm'a cu ierbă care nu elu a produs: asia si pastoriul sufletescu (preotulu) trebuie sa nutrăasca turm'a cuventăria cu cuventulu vietiei portu nu dela elu, ei dela Dumnedieu. Preotul este datu: a nutri prin evangeli'a lui Christosu ceta-tieni pentru patri'a ceresca; lui este incredintatu că sa sporăasca pre pamant factorii faptelor bune si frumosé; prin invetiaturile lui trebuie sa se starnescă: pace si fericire intre familie, inflorile in statu, credint'a in Dumnedieu, indemnu spre cultura, zelu si activitate pentru prosperarea binelui comunu etc. Aceste se potu ajunge numai prin puterea cuventului; căci „credint'a este din audiu, iéra audiulu prin cuventulu lui Dumnedieu.“ Rom. X. v. 17. Petrusu de insegnatarea dorintielor, cari suntu impuse preotului, amu compusu unu manualu de cuventări bisericesci si funebrale, a căruia lipsa se simte de multe ori. Scopulu ce l'amuu avutu in vedere la compunerea predicelor a fostu: a binevesti Evangeli'a lui Christosu, si a le înfrumuseti prin limb'a poporului. In armonia, stilul si cuprinsulu loru iubitii mei frati in Christosu voru afă materialulu, pre care formandu-lu de dupa trebuintele ascultatorilor, — lu voru folosi cu succesu. Cartea va cuprinde 20 de cuventări si va esî de sub tipariu la finea lui Novembre a. c. altecum terminulu indicatua aternă dela succursulu si numerulu prenumerantilor. Pretiulu carteui va fi: 1 fl. v. a. La 12 exemplarie se da 1 gratisu. Banii de prenumeratiune sa se adreseze la subserisulu in Kétegyháza (cotulu Békés) Kétegyháza, in Maiu 1875. Iosifu I. Ardeleanu preotu.

* * * *Unu furtu insegnat*. Vineri in 28 Apriliu v. a. c. camu pre la 10 óre ante de amedi unui sasu cu numele Schuller Iohann, carele au venit in Sighisiór'a in primavér'a acesta spre a se asiedia cu locuint'a in cumun'a nostra Nadesiulu sasescu, i sau furatul o ladatiua — carea contine bani si alte harthii de pretiu,

— precum si mai multe obiecte de lucsu cari tōte computate la olalta dău sum'a de circ'a 6000 fl. v. a. di siese mii florini valut'a austriaca. Furii s'a si aflatu totu in diu'a acei'a, cari au fostu doi sasi din comun'a nostra si unu magiaru din comun'a invecinata Vetic'a. — Dupa descoperirea ce au urmatu din partea loru insusi, acestu din urma o septamâna intréga au pandit in siu'a unui casoniu de ai lui departarea mentionatului Schuller Iohann de acasa spre a-si putea imprimi poft'a urita Delicuentii suntu dati in mânila justitiei.

* * * (*Unu tierénu de sas*) a crescutu unu bou de micu si numai din lipsa se determină a veni cu elu la tergu. Dupa ce l'a vendutu cu pretiulu de 100 fl. sasulu desmerdă boulu cu bancon'ta de 100 fl., iéra acest'a o apucă de locu intre dinti. Sasulu naiu uitandu-se uimitu la iubitulu seu tovaresiu, de care nu se potea desparti usioru, nu mai incercă nimicu pentru a obtiené banc'a, fia si stricata, si asiá in urmia remase si fâra bani si fâra bou.

* * * In 4 Maiu v. a. c. cu ocazie unea trecerii prin comun'a Beb'a vechia, la audiul sunetului melodiosu alu clopotelor, pre momentu furam miscati a cercetă sănta a biserica, si pre frati. De-si nu eram serbatoresce, ci de cale imbracati, amu intrat in biserica femeiesca, si amu ascultat servitulu divinu, pe unde mai nu puteam a ne desparti. Comun'a Beb'a vechia, precum au numit'o domnulu Petru Popescu profesore in România, e marginea romanimei in Banatu. Aici, uimiti amu privit ușa bisericii desu indesata de poporu, ceea ce ne convinsa ca, pastoriul este bunu si demnu de lauda. Dupa tienerea servitului divinu, amu asistat la parastasulu ce s'a celebrat pentru sufletulu marei mei mecenatul nationalu Emanuil Gojdu. Fia-ne permisul a spune ca amu vidiutu si auditu si alocurea, dara asiá frumosu celebrandu-se servitulu divinu că si aici n'amu vidiutu nici auditu. Au facutu multa impresia in inimile noastre tuturor a cuvintele patrundietorie ale parintelui Andrei Vacarescu, carele intru atâtua a sciutu sa resuscite memori'a si faptele maretie ale mecenatului națiunei Emanuil Gojdu, — incătu a storsu lacrime din ochii ascultatorilor. — Beb'a vechia, in castelul mare, a 4/5 v. a. 1875. Trei calatori si unu Chiriti'a, gimnasiisti.

* * * *Ingropati de vii*. Nisice baieti au lucratu in lun'a trecuta la Baia mare in Ungaria. De odata o stâncă s'a darimatu si pre trei insi i-au ingropat de vii. Cei-lalți numai de cătu incepura a sapă, si dupa lucru de cinci dile si jumetate, reesira a gasit pre fratii loru ingropati. Acei'a traiéu inca, dara au slabitul fôrte. Ajutoriulu medicalu iute aplicatu inse in căteva dile i-a insenatosit de totu.

* * * *Unu nebunu in amvonu*. In cathedrala din Albury lângă Guilford in Dumneac'a trecula a avutu locu o scena fôrte sgomotosa sub decursulu liturgiei, capitanul Symes se urca in amvonu si striga de acolo, ca elu e trimesu de Dumnedieu sa vestescă credinciosilor, ca Dumnedieu adoratu acum nu e celu adeveratu, si in sfarsitul se roga sa-lu asculta pentru ca elu va propovedui adeveratu religiunea. Inse inainte de a putea elu face acesta, mai multi alergara spre amvonu, sa aduca josu de acolo pre bietulu capitanu, care nebunise chiaru in momentele aceleia. Dara elu scose sabi'a si se apară ca unu vitézu, ranindu pre mai multi. In scurtu in biserica se facu scandalulu celu mai mare, unii fugira afara, damele lesinara, confusiunea era generala. Intr'acestea servitorii bisericei reesira a-lu desarmă si-lu transportara la cas'a nebunilor. „Fam.“

* * * Doliulu in Chin'a la mórtea ómenilor mari si a amicilor. — Cá multe alte obiceiuri in imperiulu creștin, doliulu, la mórtea amicilor si a ómenilor mari, este incungjuratu cu o varietate infinita de conveniuni cu minutiositate regulate. Etichet'a observata in asemenea ocasiuni este

astu-feliu de scrupulosa, incătu se intinde la celu mai micu detaliu de costum si prescrie o seria lungă de ceremonii diferite pentru fiecare casu particulariu.

La mórtea ultimului imperator puntiunile cele mai severe amenintiara pre acei ce s'aru fi rasu in tempu de o suta de dile. Acea măsura proibitiva se aplică atât la pera cătu si la barba o dama americană ce stă in Peking scrie un'a din amicele sale din Springfield (statele unite) „ca tremura ve-diendu capulu profesorului seu chinesu.“

Acea terore se explică cugetandu cine-va ca acelu chinesu, dupa mórtea imperatorului, avusese durerea de a perde pre tatalu seu si trebuì se mai pôrte inca doliulu o suta dile; statuse aprópe 7 luni fâra a se rade, asiá incătu „semenă cu unu adeveratu hotiu.“

Acést'a nu e totulu; mórtea talatui seu constrense pre nenorocitulu chinesu a purtă haine albe in ori ce ocasiune, atât la elu acasa cătu si afara; elu ascultase de acea lege a etichetei punendu deasupr'a haneloru sele unu vestimentu alb, si neparamindu-lu unu minutu pâna la finele celoru o suta dile.

Abia mai e nevoie sa spunem ca

in momentulu cându acea haina a potutu fi lepadata, colorea ei primitiva era cu totulu alterata si nu avé nici unu raportu cu aceea ce o prescrie etichet'a chineca.

Indata dupa mórtea imperatorului

astrahanulu alb fu atât la de multu

cerutu, incătu pretiulu lui se intre in

câteva dile, in tempu ce fericiti chinesi ce posedau haine cuptusite cu

astu-feliu de blana n'avé trebuinta

decătu a le intorce spre a fi la moda.

Dara acele prescriptiuni suntu relativi putinu vexatorie, déca se compară cu interdicerea ce amenintă pre logaditi, este unu obiceiu traditionalu de a se interdice tōte casatorie in tempulu celor 3 ani ce urmează dupa mórtea unui imperator, si cu ocaziunea celui din urma doliu, populatiunea se asteptă in tōte dilele de a vedé afisandu-se pre murii Pekingului o proclamatiune in acelu sensu.

Acea perspectiva ingrozitoare cauza o adeverata terore in capitala, mai cu séma printre junii ce se hotariseră de a-si uni in curendu destinate. Astfelii logoditii nu asteptara sa li se pronuncia hotarirea.

Indata ce fù cunoscuta mórtea fiului ceriului, la Peking fura casetorii generale, si stradele, di si nòpte resunăra de sgomotulu nuntiloru si alu procesiunelor. Acea graba de a se casetori immediat dupa mórtea imperatorului oferesce unu comentariu curiosu de teori'a ce e in fondulu acelui obiceiu, de a oprî uniunile legale in asemenea ocasiuni.

Dupa tradițiunea chinesă, cea mai mare parte din supusii fiului ceriului suntu atât la de intristati la mórtea suveranului loru, incătu n'au tempu de trei ani, inima de a luá parte la servări nuptiale. Prin urmare a aparut o proclamatiune ce interdice dreptulu de a se casetori in tempulu acelei periode, că majoritatea desolata sa nu fie atinsa in durearea sea de veselie unei minorităti fâra inima.

,Cur. d. Ias.“

Burs'a de Vien'a.

Din 41/26 Maiu 1875.

Metalice 5%	70 15
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 66
Imprumutulu de statu din 1860	122 —
Actiuni de banca	964 —
Actiuni de creditu	235 75
London	111 40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	82 —
" " " Temisioren	80 85
" " " Ardelenesci	78 65
" " " Croato-slavone	82 85
Argintu	102 —
Galbinu	5 29
Napoleonu d'auru (poli)	8 88 1/2